

učiti se, da bi znali delati
učiti se, da bi vedeli

učiti se biti

učiti se, da bi znali
živeti v skupnosti

učiti se biti

učiti se, da bi znali
živeti v skupnosti

učiti se, da bi vedeli
učiti se, da bi znali delati

UNESCO

VEZERA NI

SREDNJA GRADBENA, GEODETSKA IN EKONOMSKA ŠOLA
LJUBLJANA

je pripravila

SREČANJE UNESCOVIH ASPnet ŠOL NA DVODNEVNI DELAVNICI

JEZERO JE – JEZERA NI

VAROVANJE NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE

PROGRAM SREČANJA:

Petek, 10. maj 2002

- 10.00 – 10.15 zbor udeležencev in pozdrav organizatorja (Jezerski hram)*
- 10.15 – 10.40 malica na turistični kmetiji Levar*
- 11.00 – 12.00 namestitev na turističnih kmetijah*
- 12.00 – 13.00 seznanitev članov skupin, predstavitev dela in prva navodila*
- 13.00 – 15.00 kosilo na kmetiji Levar*
- 14.00 – 16.00 predstavitev gostov, možnost ogleda makete,
vožnja z lojtrnikom*
- 15.00 – 17.00 delo po skupinah*
- 18.00 – 19.30 večerja na kmetiji Levar*
- 19.30 – 21.00 večerni koncert in pohod z baklami*

Sobota, 11. maj 2002

- 8.00 – 8.45 zajtrk na kraju nastanitve*
- 9.00 – 12.00 delo po skupinah*
- 12.00 – 13.30 kosilo na kmetiji Levar*
- 13.30 – 16.00 delo po skupinah, priprava na zaključno predstavitev*
- 16.00 – 18.00 zaključna prireditev, predstavitev dela,
kulturni program in pogostitev v prostorih Jezerskega hrama*

EVALVACIJA

Pri snovanju organizacijske in vsebinske sheme projekta je bil naš cilj pritegniti k sodelovanju čim več šol oziroma dijakov iz različnih okolij in različnih generacij. Preizkusiti smo hoteli, ali je mogoče sestaviti skupine med seboj neznanih mladih ljudi, ki si bodo znale hitro določiti smernice in način dela in začele tako rekoč takoj tudi usklajeno delovati. Projekt naj bi služil kot model, ki bi ga pozneje prenesli v vsakdanji, vsebinsko in številčno veliko širši šolski prostor, kot možen način povezave med dijaki različnih letnikov in različnimi predmeti, s čimer bi šola zaživela kot bolj enovita skupnost na ravni medsebojnih komunikacij kakor tudi na ravni različnih na šoli obravnavanih vsebin. V okviru konkretnega okolja, kjer smo se nahajali, pa smo si prizadevali vključiti čimveč vidikov življenja ob Cerkniskem jezeru, saj je bilo le tako mogoče doživeti ta življenjski prostor v njegovi celoti. Prisluhnili smo domačinom, se zanimali za njihova tradicionalna znanja in s tem znova spomnili na njihovo vrednost, povpraševali po njihovi viziji prihodnosti in obenem predlagali lastne zamisli o tem, kaj bi bilo mogoče v kraju izboljšati, kako ga razvijati in obenem ohranjati njegovo enkratnost.

Sami domačini so nam povedali, da so potem, ko smo že drugič prišli k njim in se trudili zanje razmišljati, tudi oni začeli drugače gledati na svoj kraj, se med seboj dogovarjati, kaj bi bilo treba oživiti, izpopolniti, nanovo začeti, kako vdihniti več življenja tja, kjer možnosti obstajajo, a niso dovolj izkoriščene. Naši dijaki pa so, mnogi med njimi doma v mestnih okoljih, lahko začutili, kakšno je življenje v tesnejšem stiku z naravo in kako prijetno je lahko tudi zanimanje in prizadevanje za nekaj, kar ni del njihovega lastnega življenja in lastne prihodnosti.

Glede Unescovih načel, ki jih naše šole vgrajujejo v vedenje in delovanje mladih ljudi, nam je, upamo, uspel dodaten premik od dojemanja človeka kot gospodarja sveta k zavedanju o globalni odgovornosti, pomenu solidarnosti, kritičnega, vendar ustvarjalnega razmišljanja, sposobnosti živeti v harmonični skupnosti, o pomenu ohranjanja skupnega življenjskega prostora vseh živih bitij. Dijaki so si pridobili dragocene izkušnje v timskem delu in okrepili občutek osebne odgovornosti za lastno ravnanje in soodgovornosti za skupno ravnanje, za sprejemanje odločitev, določanje prednosti, za medsebojno upoštevanje in spoštovanje. Upamo, da je kipec - steber miru - ki je spremljal naše srečanje, v teh dveh dneh stal na pravem kraju. In da smo z našim srečanjem tudi mi prispevali kamenček v mnoge stebre miru, ki po zaslugi naših mladih generacij danes rastejo okoli po svetu.

učiti se, da bi znali delati
učiti se, da bi vedeli

učiti se biti

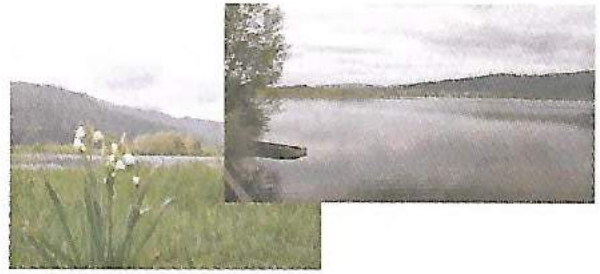
učiti se, da bi znali
živeti v skupnosti

učiti se biti

učiti se, da bi znali
sodelovati v timu

učiti se, da bi znali delati

Učiti se, da bi vedeli!
UČITI SE, DA BI VEDELI

Učiti se
UČITI SE BITI
biti!

Ob slovesu prvega srečanja maja 2001 smo si obljubili, da se ob letu osorej spet srečamo. Obljubo smo držali ter 10. in 11. maja 2002 ponovno pripravili delavnice UNESCOvih ASPnet šol v Dolenjem Jezeru ob jezeru, ki je in ga ni.

Druženje dijakov iz štirinajstih osnovnih in srednjih šol iz različnih kulturnih okolij in držav z domačini in strokovnjaki je pokazalo, da se mladi zavedajo pomena ohranjanja naravne in kulturne dediščine, pa tudi pomena multikulturnega učenja, prilagajanja in spoštovanja različnosti.

Lanskoletnemu bolj teoretičnemu delu smo letos dodali praktični – zaščitili smo drevak, izdelali stare drsalke, pletli mrežo za ribolov, kuhali smo, peli ljudske pesmi, obnovili fasado vaške mlekarne. Pripravili smo delovne liste za pouk geografije v naravi, za čebelarstvo učno pot, ki so jo dijaki pomagali označiti, in za ekološko kmetijo. Napravili smo nekaj predlogov za spominke, ki bi turiste spominjali na obisk ob jezeru. Zanimalo nas je tudi, kakšne možnosti ima Cerkniško jezero v svetovni turistični ponudbi in ali ima možnost za vpis na seznam zavarovanih območij UNESCOve naravne in kulturne dediščine.

Posebnost srečanja je bil koncert ljudskih pesmi, ki ga je gospa Ljoba Jenče posebej za nas pripravila v akustični cerkvi sv. Lovrenca. Na koncert smo se odpravili preko cerknških polj v mraku, vrnili pa smo se v soju bakel s čudovitimi vtisi nepozabnega umetniškega doživetja.

Delo vseh skupin so spremljali dijaki novinarji, ki so pripravili časopis s prispevki s terena. Še »vročega« smo razdelili na zaključni prireditvi.

Vtisi s srečanja so bili pohvalni, zadovoljni so bili tako dijaki kot mentorji, pa tudi domačini so nas ponovno povabili v goste naslednje leto. Pridemo!

Učiti se živeti
UČITI SE ŽIVETI V SKUPNOSTI
Itzonquks v

UČITI SE, DA BI ZNALI DELATI

Učiti se, da bi znali delati

14 ŠOL

IZ DOMOVINE

SREDNJA EKONOMSKA ŠOLA MARIBOR

OSNOVNA ŠOLA GORJE

SREDNJA GRADBENA, GEODETSKA IN EKONOMSKA ŠOLA LJUBLJANA

IZ ZAMEJSVA

GIMNAZIJA ŠKOFJA LOKA

**GIMNAZIJA JOŽETA PLEČNIKA
LJUBLJANA**

IZ SARAJEVA

ŠOLSKI CENTER NOVA GORICA

DVOJEZIČNA ZVEZNA TRGOVSKA AKADEMIJA CELOVEC

OSNOVNA ŠOLA GRIŽE

UNESCOVIH

DRUGA GIMNAZIJA SARAJEVO

SREDNJA EKONOMSKO TURISTIČNA ŠOLA RADOVLJICA

OSNOVNIH

**DIJAŠKI DOM LIZIKE JANČAR
MARIBOR**

GEOMETRSKA ŠOLA ZAVODA ŽIGA ZOIS TRST

SREDNIH

OSNOVNA ŠOLA JOŽE MOŠKRIČ

GIMNAZIJA PTUJ

13 DELAVNIK

**UREJANJE UČNIH POTI:
ČEBELARSKE, GEOGRAFSKE, EKOLOGIJE**

**ISKANJE IDEJ ZA IZDELOVANJE SPOMINKOV, KI BI
NAJBOLJ PROMOVIRALI CERKNIŠKO JEZERO IN NJEGOVO OKOLICO**

OBLIKOVANJE PRILOŽNOSTNEGA ČASOPISA

UREJTEV POSLOPJA V SREDIŠČU VASI DOLENJE JEZERO

**ISKANJE NAČINOV ZA OPAZNEJŠO PRISOTNOST
OBMOČJA NA GLOBALNEM TRGU**

UČENJE LJUDSKIH PESMI Z GOSPO LJOBO JENČE

**KAKO NAPRAVITI LESENE DRŠALKE, POPRAVITI DREVAČ,
SPLESTI MREŽO, SKUHATI ŠTRUKELJCE**

**ISKANJE MOŽNOSTI ZA VPIS
NA SEZNAM ZAVAROVANIH OBMOČIJ UNESCOVE DEDIŠČINE**

PETJE LJUDSKIH PESMI

PETJE JE NAJBOLJ CELOSTEN IZRAZ ČLOVEŠKEGA BITJA, SAJ ZANJ POTREBUJEMO VSE TELO, DUŠO IN DUHA

PA RIBCAM DOBRU GRIE

Ljudska:

RIBCAM PA DOBRU GRIE,
KER ŽEJE NE TRPE,
PA PIJEJO VODO,
PA NIČ NE ZAPIJO.
PA VODA SE SKALI,
PA RIBCAM ŽALOST STRI,
A NAM PA VINČECE
SRCE HLADI.

To in še dve pesmi so zapela dekleta, ki so se z gospo Ljubo Jenče učila peti ljudske pesmi. Ljudsko petje je bilo v Dolenjem Jezeru vpeto v vsakdanjik in praznik, tako kot po vsej slovenski deželi, ki hrani v izročilu na tisoče pesmi.

Vprašale so se, zakaj človek poje, in ugotovile, da poje zato, da se razvedri, sprosti, skrajša dolgčas, se umiri, izrazi čustva, druge zabava. Ob premišljevanju o skupinskem petju pa jih je gospa Jenče opozorila na to, da ljudje s petjem vedno znova razvijajo poleg glasbene tudi medsebojno uglasitev znotraj skupnosti, s tem razvijajo socialne vidike življenja na vasi. Petje pa je tudi priložnost za premišljevanje o šegah in navadah.

Udeleženske delavnice so spoznale, da zelo malo vemo o ljudskem petju, o duhovni kulturi na vasi in da bi v šoli morali temu posvetiti več pozornosti.

Ob koncu so se dekleta predstavila še s polnim peharjem peciva – tiče (kot sinonim pesmi Ena ptička priletela), ki so jih same pripravile.

Gospe Ljubi Jenče se najlepše zahvaljujemo za sodelovanje na naši delavnici in za pripravljenost popeljati nas v svet čustvovanja in mišljenja preprostega človeka na vasi.

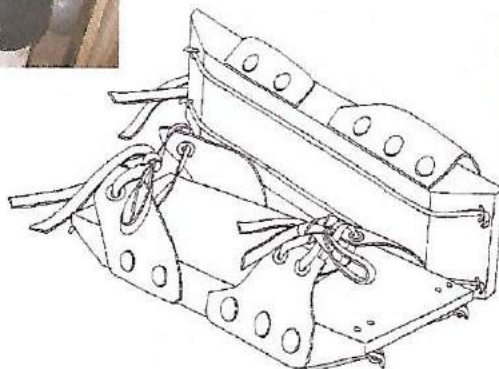

IZDELOVANJE DRSALK

Dijaki v tej delavnici so si najprej ogledali stare izvedbe drsalk, ki jih hrani gospod Miro Kunstek. Nekoč so domačini potrebovali drsalke zato, da so se lažje gibali po zamrznjenem jezeru, ko so želeli priti do globjih delov, kjer so led prebili in lovili ribe. Drsali so tudi za zabavo.

G. Kunstek je dijakom tudi pokazal, kako izdelati drsalke. Napravili so več parov.

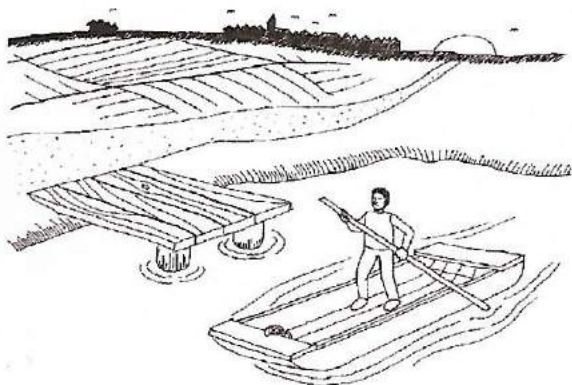
Drsalka je sestavljena iz lesenega podstopalnega dela, ki je na čevlje pritrjen z usnjenimi trakovi, spodaj pa sta po dolžini dve železni paličici, po katerih drsalec drsi po ledu brez prevelikega trenja.

ZAŠČITA DREVAKA

Po jezeru so se domačini vozili s čolni drevaka. Vse krivine v čolnu so izklesane iz jelk, ki že v naravi rastejo ukrivljene. Nekaj osnovnih delov nato spojijo s kovanimi žebliji, v špranje med deskami pa potisnejo vrvi iz konoplje, da čoln tesni.

Pri gospodu Antonu Lovku sta pod kozolcem čakala dva drevaka, ki so ju pred novim plovnim obdobjem dijaki pregledali in zaščitili. Dijaki so preverili trdnost vezi, očistili lesene površine in premazali les z zaščitno snovjo. Čolni so bili pripravljeni za prevoz tovora, ljudi in živine tako, kot se je to dogajalo v preteklosti.

PLETENJE RIBIŠKE MREŽE

Vsa cerkniška dolina ve, da je gospod Edo Švigelj zadnji veliki pletilec ribiških mrež, vrš za rake in izdelovalec vsakovrstnih pasti, pa tudi panjev in panjskih končnic. Prijazno nas je sprejel in pokazal svoje spretnosti. Tako dijaki kot njihovi spremljevalci so s spoštovanjem opazovali spretne prste legendarnega moža in le redkim je uspelo dojeti pretanjene in prepletene gibe rok možaka in splesti vsaj nekaj vrstic mreže. Ves postopek smo skrbno poslikali, tako da enkratna večšina ne bi šla v pozabo.

IZDELOVANJE SPOMINKOV

V skupini so zbirali ideje za spominke, ki so povezani z značilnostmi cerkniške pokrajine, s čarovnicami, drevaki, pa tudi spominke, ki sooblikujejo zdravstveno kulturo, na primer embalažo za čaje, zelišča in napitke. Pri tem so upoštevali pokrajinsko tipiko v barvah - zeleno in modro, in simbolih - grb. Izdelali so nekaj primerkov embalaže za ekokmetijo Urbanovih, pa tudi embalažo za kulinarčno gastronomske izdelke. Napotke za zbiranje idej nam je posredoval dr. Janez Bogataj z Oddelka za etnologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, ki nam je v ta namen pripravil predavanje na naši šoli. Da so se pri delu tudi zabavali, pa nam pokažejo duhoviti in humoristični spominke (čarovnica Uršula na sesalcu), in naslov projekta v različnih verzijah (matematični, mistični in prometni).

PRIPRAVLJANJE DOMAČIH JEDI

V času »hitre hrane« je prav posebno zanimivo pripraviti jedi tako, kot so jih pripravljali nekoč.

V kuhinji »kmetije odprtih vrat« gospe Jolande Levar so se dijaki in dijakinje učili pripraviti: joto z matevžem, krompirjev golaž na cerkniški način, farške kapice (štrukeljce), flancate, pehtranovo potico in ocvirkovko. Gospodinja jih je pohvalila, da so zelo spretni. Vse recepte so si mladi zapisali in obljubili, da bodo tudi domačim kdaj pripravili jedi tradicionalne slovenske kuhinje in tako pomagali ohranjati dediščino.

Na zaključni prireditvi smo vsi udeleženci poskusili njihove izdelke. Res so se hitro naučili dobro kuhati.

ČEBELARSKA UČNA POT

Ta skupina je sodelovala s cerkniškim čebelarškim društvom. Prvi dan so spoznavali zgodovino čebelarstva, vrste in razvoj čebel, predelavo medu itd. Spoznali so tudi osnovno čebelarško orodje ter doživeli pravi spopad s čebelami. Izdelali so učne liste za različne stopnje mladih vedoželjnih učencev, ki bodo prišli na učno pot. Napravili so zasnovano za informacijske table na učni poti ter osnutek zloženke, ki bo sestavni del učne poti. Člani te skupine so delo nadaljevali tudi v šoli in rezultati so že vidni.

ČEBELARSKO DRUŠTVO CERKNICA

VRSTE ČEBEL

POZNAMO VEČ VRST ČEBEL

Kranjska čebela je zelo priljubljena, arhonske barve, namreč črna siva pri obratku na rdečo, različna je v okolici Slovenije in raje se namreč odloči več

ječ

Kapiska čebela - matice teh čebel so izredno rožnate. Družina črpa 7 - 8krat na leto. Ta čebela se odlikuje po visoki pridelavi medu, je pa izredno zdrava.

Italijanska čebela je najbolj različna. Prvi sorodni medu so rumeni.

Družine se zvočno odlično razvijajo, ječ leta so zelo številni. Rahlo veliko zrnko zalogo hrane. Majn raje kot kranjske. Te čebele so manj eno k ropanju.

Tenane čebele so manj pogosto, kajti v mnogih delih so jih zaradi krize in šibke hrane, ječ družine so krajši rabe. Majn raje se so bolj zdravi kot kranjske ali italijanske čebele.

Kavolinske čebele so najštevilje v planinski Sloveniji. Imajo svojo družino na obrobju medu, ječ rabe se so izredno zdravi, moč rabe, nato pridelujejo, spenjači se počasi razvijajo in postanejo šibke šele pri letu.

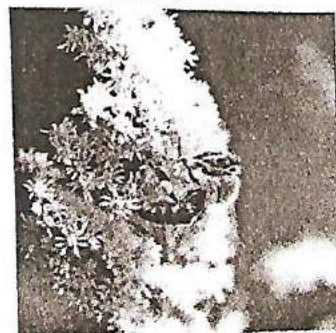
1. Kam uvrščamo čebele?

2. Naštej vrste čebel!

3. Kako dolgo živijo posamezne čebele
(matica, trot, delavka)?

Delovni list

za srednješolce

*S cveta na cvet se presedaš,
nabiraš si med in cvetni prah
in ni te strah, če veter potegne
ali če te deževna kaplja dosegne.*

*Delaš in delaš in brenčiš,
nazadnje onemogla obležiš.
Namesto tebe priletijo druge
nadaljujejo tvoje usluge ...*

(Pavel Berden)

4. Kateri trije čebelarji so zaznamovali
slovensko čebelarstvo v 18. stoletju?

-
-
-

5. Kateri dve vrsti panjev sta
najpogostejši? Nariši ju!

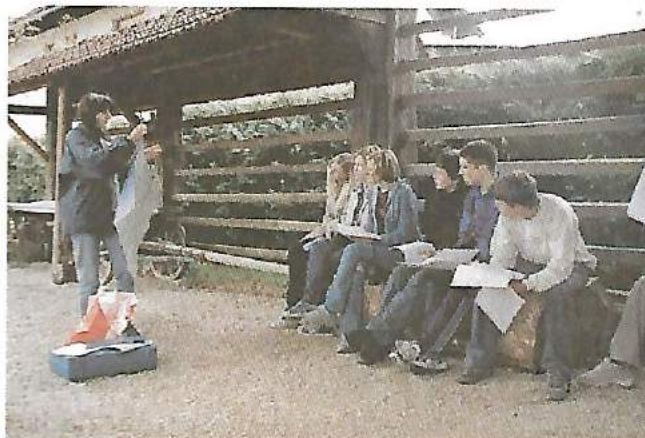

6. Opiši razlike med njima!

7. Katera orodja in pripomočke čebelar
potrebuje? (Naštej vsaj 5 orodij.)

-
-
-
-
-

8. Naštej čebelje pridelke!

GEOGRAFSKA UČNA POT

Sodelujoče v geografski skupini je coprnica Uršula prosila za pomoč pri organizaciji srečanja coprnice iz vse Evrope. Določali so strani neba, računali zračno razdaljo in ugotavljali naklon terena. Coprnice so kljub vragolijam, ki jih poznajo, pri letenju precej odvisne od vremena. Merili so temperaturo zraka ter določili smer vetra. Izmerili so tudi temperaturo vode, določili pH in ugotavljali onesnaženost po Ballu, saj bodo najbolj temperamentne coprnice v jezeru gotovo tudi zaplavale. Da bi določili primerne točke za pristanek coprnice, so kartirali izrabo tal. Točke, kjer so reševali posamezne vaje, so povezali, in nastala je geografska učna pot, ki jo bodo lahko obiskale šolske skupine in na njej reševale učne liste, ki so jih tudi pripravili. Verjamejo, da bo tudi zaradi njihove pomoči srečanje coprnice ob Cerkniškem jezeru uspešno.

Za pokušino predstavljamo 2. vajo iz kompleta delovnih listov. Pri tej vaji opazujemo vreme. Vajo smo pripravili še posebej zato, ker so tudi coprnice pri vzletanju in pristajanju precej odvisne od vremenskih razmer. Zjutraj na dan srečanja coprnice bodo kolegicam iz vse Evrope posredovale naslednje vremenske podatke.

VAJA 2: OPAZOVANJE VREMENA

1. TEMPERATURA ZRAKA

datum in ura merjanja	temperatura zraka

2. VIDLJIVOST (označi z x)

gosta megla, vidljivost do 100m	megla, vidljivost do 500m	meglica	dobra vidljivost

3. OBLAČNOST (označi z x)

Jasno	rahlo oblačno	delno oblačno	poloblačno	Pretežno oblačno	oblačno

4. VETER

Brezvetrje	rahel veter	močan veter	Smer vetra

Delovni list

za otroke iz osnovne šole

4. Skiciraj kompostni kup.

5. Kako in iz česa je narejen kompost?

6. Kakšno vlogo imajo mikroorganizmi pri kompostiranju?

1. Kaj je ekološka kmetija in kaj je zanjo značilno?

2. Katere živali in rastline si videl/a?

3. Kaj je kompost?

7. Od česa je odvisna višina kompostnega kupa?

EKOKMETIJA

Skupina je zasnovala učno pot na ekološki kmetiji v uvajanju. Izbrali smo kmetijo Urbanovih, ki je v postopku pridobivanja certifikata ekološke kmetije. Dijaki so narisali načrt kmetije in označili točke, na katerih lahko obiskovalci spoznajo značilnosti ekološkega kmetovanja.

Učna pot je zasnovana na kratki razdalji, tako da je primerna za vse obiskovalce, tako šolske skupine različnih stopenj kot posameznike, ki jih ta tematika zanima.

Za šolske skupine bodo pripravljene tudi delovni listi, ki bodo prilagojeni starosti učencev.

Skupine si lahko ogledajo vse dele ali pa se ustavijo le pri eni točki in ji posvetijo več časa.

Učenci na terenu spoznajo značilnosti ekološkega kmetovanja in ugotavljajo, v čem se loči od intenzivnega. Pozorni so na ureditev take kmetije. Na travniku spoznajo travniške rastline in opazujejo razlike med suhim in vlažnim travnikom, ugotavljajo, katere vrste rastlin gojijo na njivah. Tu je poudarek predvsem na žitih, posebej na že skoraj pozabljeni piri.

V sadovnjaku se spomnijo na stare sorte jabolk. Ogledajo si hlev in ugotovijo, da na ekološki kmetiji živali ne smejo biti privezane.

Pomembno je, da obiskovalce pripravimo do tega, da začnejo opazovati naravo okoli sebe in tako v njih vzbudimo pozitiven odnos do življenja. Tako bodo dobili občutek za varovanje in ohranjanje naravnega okolja.

UREJANJE VAŠKE ZBIRALNICE MLEKA

Skupina za arhitekturo se je odločila, da letos ne bo samo risala, ampak bo prenovila stavbo.

Tovarna JUB je prispevala material, šola orodje. Prvi dan so dijaki fasado očistili, naslednjega pa premazali z emulzijo in nato še fasadno barvo. Vreme je bilo toplo in nekoliko vetrovno, tako da je delo lahko nemoteno potekalo in so se plasti barve sušile.

Pobarvali so še cokol in osvežili lesene dele z lakom. Dijaki so prispevali še nekaj stenskih slikarij. S svojim delom so pustili neizbrisen pečat, poslikana fasada bo še dolgo spominjala na njihovo prisotnost, na njej bo vedno sijalo sonce.

UGOTAVLJANJE MOŽNOSTI ZA VPIS NA SEZNAM UNESCOVE DEDIŠČINE

Dijakinje so poskušale ugotoviti, kakšne možnosti ima Cerkniško jezero za vpis na seznam Unescove svetovne naravne in kulturne dediščine. Preučile so svetovno spletno stran in ugotovile, da so na seznamu že znamenitosti kot so Plitvička jezera, Kitajski zid, Machu Pichu, Taj Mahal in druge, v Sloveniji pa zaenkrat Škocjanske jame, medtem ko je v postopku sprejemanja bolnica Franja.

Gospa Zofija Klemen Krek, direktorica Slovenske nacionalne komisije za Unesco, jim je pojasnila, kakšni so kriteriji, po katerih neko območje pride na takšen seznam in kako poteka postopek. Temeljni dokument, ki v svetovnem merilu opredeljuje to področje, je Konvencija o naravni in kulturni dediščini in Slovenija se je ob osamosvojitvi tudi zavezala, da bo to konvencijo v celoti upoštevala.

Cerkniško jezero za enkrat ne more priti na omenjeni seznam, prišlo bi v poštev kot del širšega kraškega območja, kateremu pripada in ki ga bo Slovenija morda nekega dne predložila v obravnavo.

Gospod Peter Skoberne iz Agencije za okolje je dekletom predstavil tudi druga območja Slovenije, ki zaradi svoje enkratnosti in občutljivosti potrebujejo posebno pozornost in zaščito.

TEHTANJE MOŽNOSTI ZA UVELJAVITEV OBMOČJA NA GLOBALNEM TRGU

Skupina si je prizadevala ugotoviti, kako je območje že predstavljeno na globalnem trgu, kakšen odnos do predstavitve imata tamkajšnja lokalna skupnost in turistično gospodarstvo ter kaj si območje lahko obeta od prodornejše predstavitve. Dijaki so zbrali informacije na svetovnem spletu, iz ponudb turističnih agencij in drugih virov, opravili pa so tudi več neposrednih in telefonskih pogovorov z ljudmi iz kraja in strokovnjaki, ki poznajo posebnosti tega območja. Dijaki so vnaprej pripravili vprašalnike, namenjene najpomembnejšim ponudnikom turističnih storitev. Z njimi so raziskali, v kolikšni meri ponudniki globalno tržijo svoje storitve, kakšne možnosti imajo, kakšne so njihove turistične zmogljivosti, kakšna je kakovost in raznovrstnost ponudbe, znanje tujih jezikov, uporaba svetovnega spleta itd., in kako svoje investicijske načrte časovno in vsebinsko prilagajajo zahtevam globalnega trga. Temeljno spoznanje skupine je bilo, da se mora katerakoli gospodarska dejavnost in njen razvoj odvijati v mejah, ki jih predstavljata naravovarstvena občutljivost in enkratnost tega območja. Tržna logika sodobnega gospodarstva, ki daje prednost uresničevanju zasebnega ekonomskega interesa, žal za to nima dovolj poslušaja. Skupina je zato vsem, ki razmišljajo o predstavitvi svoje ponudbe na globalnem trgu, priporočila, da pretehtajo, kaj Cerkiško jezero s tem pridobi in kaj izgubi, ali so razvojne smernice skladne z načeli sonaravnega razvoja.

**NA SREČANJU SO SODELOVALE TUDI ŠOLE IZ ZAMEJSTVA IN TUJINE.
USTVARILI SMO TRIKOTNIK POVEZAV RAZLIČNIH KULTUR.**

Druga gimnazija iz Sarajeva

Zvezna trgovska akademija iz Celovca

*Dijaki 2. letnika geometrske šole DTTZG Žiga Zois iz Trsta so pripravili predstavitev
Doberdobskega jezera. Z veseljem objavljamo njihov prispevek.*

LEGA IN ZNAČILNOSTI DOBERDOBSKEGA JEZERA

Doberdobsko jezero se nahaja v Goriški pokrajini v občini Doberdob. Ta meji na vzhodu s Slovenijo, na jugu s Tržaško pokrajino in je edina izrazito kraška občina na Goriškem.

V geološkem pogledu je planotasto površje Doberdobskega Krasa, kjer se nahaja jezero, okrog 10 km širok pas antiklinarno nagubanih, tektonsko razlomljenih in zakraselih krednih apnencev. Na severni strani jih delno obrobja nepropustni eocenski fliš Vipavske doline, na zahodni in južni strani pa prehaja strmo apniško obrobje neposredno v Soško ravnino, ki jo gradijo mlade kvartarne prodne, peščene in ilovnate naplavine.

Doberdobsko jezero je presihajoče kraško jezero s stalnim tokom. Leži na dnu 3 km dolgega in do 0,5 km širokega dola ali kraškega polja na križišču Devetaškega in Jameljsko-brestoviškega dola na severozahodni strani matičnega Krasa. Na severu ga omejuje precej strmo pobočje, ki gre iz Jamelj mimo Gradine do Črnega vrha. Na jugu je pobočje položnejše in ga omejujeta griča Gorjupa kopa in Debeli vrh ter področje Črne grize. Dolžina jezera, ki je nekako jajčaste oblike, poteka v smeri severozahod- jugovzhod in meri v največjem obsegu 1200 m. V najširšem predelu meri 400 m. Njegova gladina pa niha od 4,5 do 10 m nadmorske višine. Na severnem in severozahodnem delu ležijo predvsem izviri. Ta predel imenujejo domačini Grulja in obsega približno 60 m obale. Na nasprotni južni steni jezera so požiralniki.

HIDROLOŠKI PREGLED DOBERDOBSKEGA JEZERA

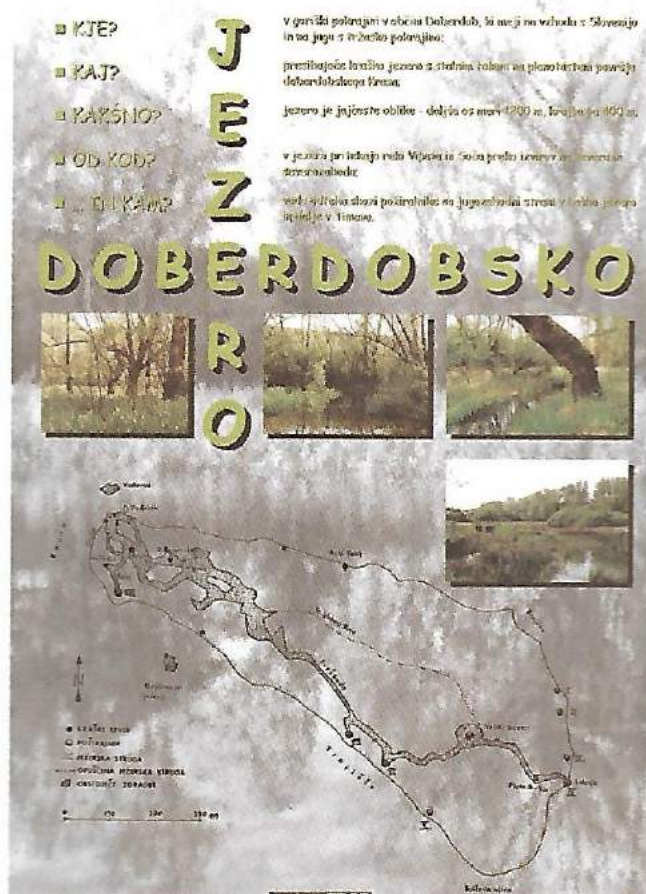
Doberdobsko jezero-polje spada med tipična kraška jezera s podzemskim dotokom in odtokom, ki se jim v odvisnosti od vodnih razmer bistveno spreminja tudi površina. V Doberdobsko jezero naj bi se delno precejale skozi Kras površinske vode Vipave in Soče ter hranile kraške izvire na severni in severozahodni strani jezera. Na jugozahodni strani jezera pa je več požiralnikov, skozi katere naj bi voda odtekala v Laško jezero in dalje v Timavo. Tla, manj prepustna za vodo v sredini polja, ki delujejo kot jez, prisilijo podzemeljske vode, da se na dotočni strani dvignejo na površje (v izvirkih Grulja, Zerdin, Močilnica, 1. Bezen, 2. Bezen in se površinsko prelivajo čez dno, nakar na drugi strani, na apnenčastih tleh, spet ponikajo v požiralnikih (Veliki Bezen, Plutnik, Luknja in Pri topolih).

Vodni režim pogojuje klimatske razmere, in sicer se ob deževnem obdobju vodna gladina zviša do 6 m, tako da preplavi ves obrobni pas. Priča vodnega nihanja je mahovje, na deblih topolov in vrb, ki jezero obdajajo. V času ko ni tako znatne količine padavin, se jezerska voda pretaka na izvirni strani po manjših kanalih ali rojajah, ki se nato združujejo v eno samo glavno strugo, imenovano Freskadla, po kateri se voda steka do ponorne strani jezera. Skoraj vzporedno z njo poteka manjša struga od izvirsne Langure do ponornega Velikega Bezna.

FLORA IN FAUNA DOBERDOBSKEGA KRAJA

Geografska lega Doberdobskega Krasa in prisotnost vodnega okolja v suhem kraškem svetu dajeta področju izjemno vrednost in pogojeta izredno pester floristični sestav tega dela Krasa, ki bi ga sicer uvrščali v področje listopadnih hrastov. Na prehodu v nižinski svet se proti jugu planota nenadoma zniža, zato je področje dokaj odprto toplejšim morskim vplivom. Zaradi teh so se lahko ohranile na suhih prisojnih pobočjih tudi nekatere mediteranske rastlinske vrste, kot so npr. grmiči terbinta, navadnega bodečega in kraškega gabra, pa tudi bela metlina in ozki smilaks. Velik doprinos pestrosti rastlinstva daje še vodno rastje, ki predstavlja na kraškem svetu pravo redkost. Med vodne rastline spadajo navadni trs, vodna leča, navadna mešinka in pokončni ježek.

Naravno okolje pogojuje tudi faunistično raznolikost tega območja. Poleg živalskih vrst, ki so značilne za kraški svet, najdemo tu še nekatere redke jamske vrste pa tudi številne sladkovodne živali. V jezerskih vodah živi cela vrsta rib, občasno se tu pojavlja tudi jegulja. Srečamo še številne dvoživke, različne vrste polžev in žuželk pa tudi vodne rase. Obenem predstavlja jezero pomembno počivališče za nekatere redke vrste ptic, kot so vodomec, mala bobnarica in mala bela čaplja.

*ORGANIZATORJI SREČANJA SREDNJE GRADBENE GEODETSKE IN EKONOMSKE
ŠOLE LJUBLJANA SE VSEM UDELEŽENCEM IN GOSTOM DVODNEVNEGA TABORA
OB CERKNIŠKEM JEZERU ZAHVALJUJEMO ZA SODELOVANJE*

*RAVNATELJ:
Peter Planinc*

*KOORDINATORICA ZA UNESCO NA SGGEŠ:
Nevenka Likar Žužek*

*VODJA PROJEKTA:
Marjana Pezdirc Kolnik*

*MENTORJI DELAVNIC:
Maja Besednjak
Miha Debevc
Tatjana Hernus
Ksenija Juvan
Barbara Lamut
Nevenka Likar Žužek
Marjana Pezdirc Kolnik
Alenka Sovinc
Matjana Vogrič
Peter Zidar*

*SLIKE IN RAČUNALNIŠKA PODPORA:
Franci Žakelj
Jakob Rus*

*V PUBLIKACIJI OBJAVLJENE SLIKE STA POSNELA ŠE:
Viktor Brglez, Dijaški dom Lizike Jančar Maribor
Marjana Pezdirc Kolnik*

*LEKTORICA:
Erna Klanjšek*

*AVTOR RISB:
Uroš Kešina, dijak T4C SGGEŠ*

*REDAKCIJA IN OBLIKOVANJE:
Marjana Pezdirc Kolnik*

SREDNJA GRADBENA, GEODETSKA IN EKONOMSKA ŠOLA
LJUBLJANA

Dunajska c. 102
1000 LJUBLJANA

Tel.: (01) 5341-071

Fax: (01) 5341-377

E-pošta: sges@guest.arnes.si

Spletna stran: <http://www.s-sges.lj.edus.si>